

Kinematyka prosta i odwrotna

Przypomnienie: reprezentacja Denavit-Hartenberga

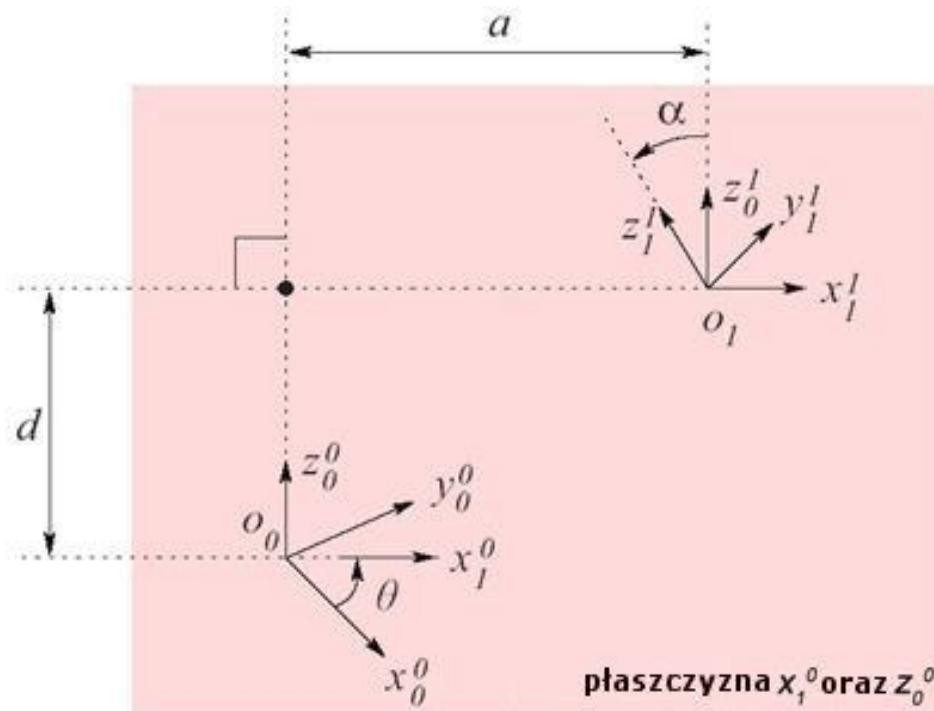
- Reprezentowanie każdego pojedynczego przekształcenia jednorodnego jako iloczynu czterech przekształceń bazowych:

$$A_i = \mathbf{Rot}_{z,\theta_i} \mathbf{Trans}_{z,d_i} \mathbf{Trans}_{x,a_i} \mathbf{Rot}_{x,\alpha_i}$$
$$= \begin{bmatrix} c_{\theta_i} & -s_{\theta_i} & 0 & 0 \\ s_{\theta_i} & c_{\theta_i} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_i \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & a_i \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & c_{\alpha_i} & -s_{\alpha_i} & 0 \\ 0 & s_{\alpha_i} & c_{\alpha_i} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$
$$= \begin{bmatrix} c_{\theta_i} & -s_{\theta_i}c_{\alpha_i} & s_{\theta_i}s_{\alpha_i} & a_i c_{\theta_i} \\ s_{\theta_i} & c_{\theta_i}c_{\alpha_i} & -c_{\theta_i}s_{\alpha_i} & a_i s_{\theta_i} \\ 0 & s_{\alpha_i} & c_{\alpha_i} & d_i \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Przypomnienie: podstawa fizyczna parametrów DH

- a_i : długość członu, odległość między o_0 oraz o_1 (zrzutowana na x_1)
- α_i : skręcenie członu, kąt między z_0 oraz z_1 (mierzony wokół x_1)
- d_i : odsunięcie przegubu, odległość między o_0 oraz o_1 (zrzutowana na z_0)
- θ_i : kąt przegubu, kąt między x_0 oraz x_1 (mierzony wokół z_0)

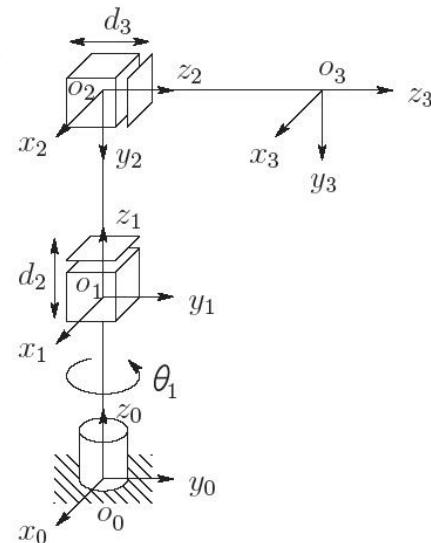
Algorytm rozwiązujący kinematykę prostą

1. Oznacz osie przegubów jako $z_0, \dots, z_{n-1}$ (oś z_i jest osią przegubu $i+1$).
2. Przyjmij bazowy układ współrzędnych: początek o_0 umieść dowolnie na z_0 i wybierz x_0 oraz y_0 tak, aby układ był prawoskrętny.
3. Dla $i=1:n-1$,
  - i. Umieść o_i w miejscu, gdzie wspólna normalna do osi z_i i z_{i-1} przecina z_i . Jeśli z_i przecina z_{i-1} , to umieść o_i w tym przecięciu. Jeśli z_i i z_{i-1} są równoległe, to umieść o_i na z_i tak, aby zachodziło $d_i=0$.
  - ii. Przyjąć x_i wzduż wspólnej normalnej osi z_i i z_{i-1} przechodzącej przez o_i , lub w kierunku normalnej do płaszczyzny obu tych osi jeśli się one przecinają.
  - iii. Wybrać y_i tak, aby układ był prawoskrętny.
4. Ustal układ końcówki roboczej: wybierz z_n równolegle do z_{n-1} .
5. Dla $i=1:n$, wypełnij tabelę parametrów DH.
6. Zbuduj macierze przekształceń jednorodnych A_i .
7. Utwórz macierz T_n^0 opisującą pozycję i orientację układu narzędzia wyrażoną w bazowym układzie współrzędnych.

Przykład 2: trójczłonowy robot cylindryczny

- 3 stopnie swobody: należy przypisać cztery układy współrzędnych
  1. Wybierz oś z_0 (oś obrotu przegubu 1, układ bazowy)
  2. Wybierz oś z_1 (oś translacji dla przegubu 2)
  3. Wybierz oś z_2 (oś translacji dla przegubu 3)
  4. Wybierz oś z_3 (układ narzędziowy)
    - Jest to w tym przypadku ponownie arbitralne, bo nie opisaliśmy żadnej kisci/chwytaka.
    - Zamiast tego, zdefiniujmy z_3 równolegle do z_2 .

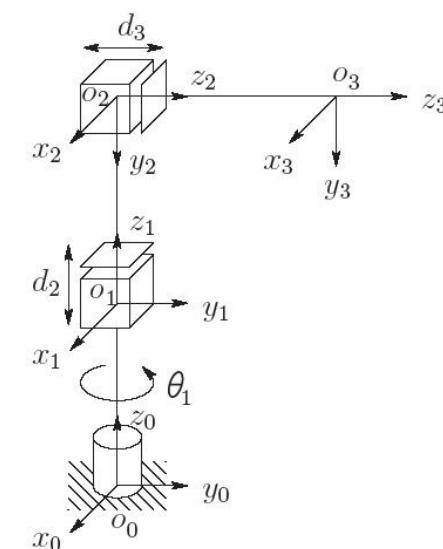
Przykład 2: trójczłonowy robot cylindryczny

- Teraz zdefiniujmy parametry DH
  - Najpierw, zdefiniujmy stałe parametry a_i , α_i
  - Potem, zdefiniujmy zmienne parametry θ_i , d_i

$$A_1 = \begin{bmatrix} c_1 & -s_1 & 0 & 0 \\ s_1 & c_1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_2 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & d_2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_3 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$T_3^0 = A_1 A_2 A_3 = \begin{bmatrix} c_1 & 0 & -s_1 & -s_1 d_3 \\ s_1 & 0 & c_1 & c_1 d_3 \\ 0 & -1 & 0 & d_1 + d_2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

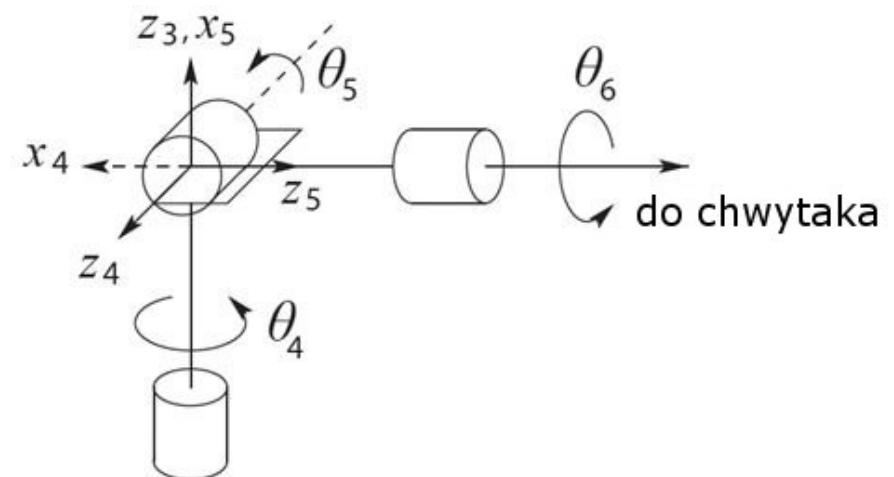
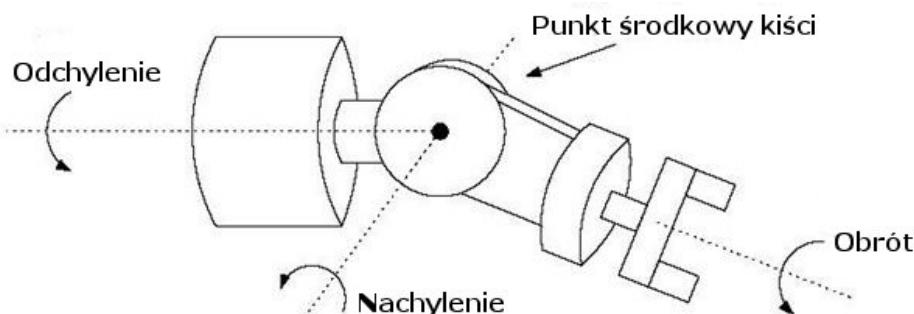
człon	a_i	α_i	d_i	θ_i
1	0	0	d_1	θ_1
2	0	-90	d_2	0
3	0	0	d_3	0

Example 3: kiść sferyczna

- 3 stopnie swobody: należy przypisać cztery układy współrzędnych
  - Osie odchylenia, nachylenia i obrotu ($\theta_4, \theta_5, \theta_6$) wszystkie przecinają się w punkcie o (środek kiści)
    1. Wybierz osz z_3 (osz obrotu przegubu 4)
    2. Wybierz osz z_4 (osz obrotu przegubu 5)
    3. Wybierz osz z_5 (osz obrotu przegubu 6)
    4. Wybierz układ narzędziwa:
      - $z_6 (a)$ jest wspólniowa z z_5
      - $y_6 (s)$ jest kierunkiem zamknięcia się chwytaka
      - $x_6 (n)$ wybiera się wg reguły prawej dłoni

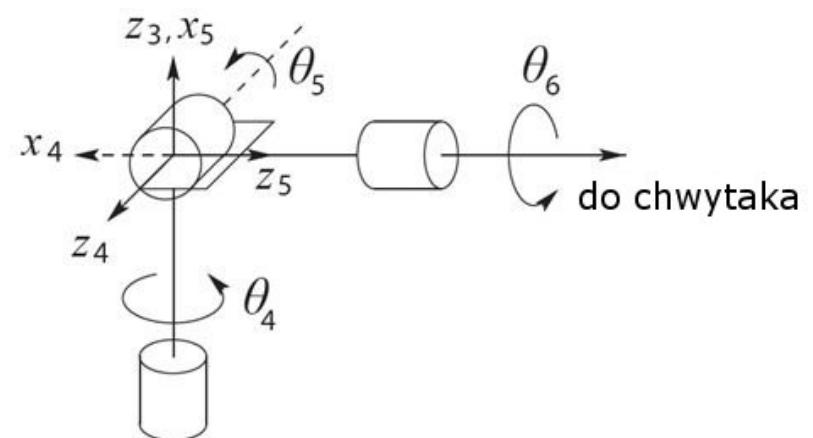
Przykład 3: kiść sferyczna

- Teraz zdefiniujmy parametry DH
  - Najpierw, zdefiniujmy stałe parametry a_i, α_i
  - Następnie, zdefiniujmy zmienne parametry θ_i, d_i

$$A_4 = \begin{bmatrix} c_4 & 0 & -s_4 & 0 \\ s_4 & 0 & c_4 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_5 = \begin{bmatrix} c_5 & 0 & -s_5 & 0 \\ s_5 & 0 & c_5 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_6 = \begin{bmatrix} c_6 & -s_6 & 0 & 0 \\ s_6 & c_6 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_6 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

człon	a_i	α_i	d_i	θ_i
4	0	-90	0	θ_4
5	0	90	0	θ_5
6	0	0	d_6	θ_6

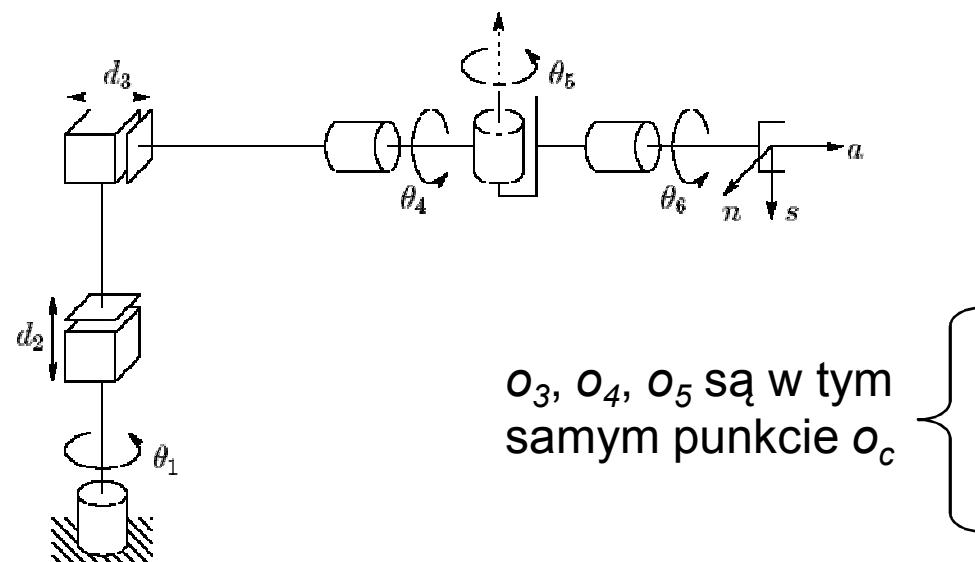
$$T_6^3 = A_4 A_5 A_6 = \begin{bmatrix} c_4 c_5 c_6 - s_4 s_6 & -c_4 c_5 s_6 - s_4 c_6 & c_4 s_5 & c_4 s_5 d_6 \\ s_4 c_5 c_6 + c_4 s_6 & -s_4 c_5 s_6 + c_4 c_6 & s_4 s_5 & s_4 s_5 d_6 \\ -s_5 c_6 & s_5 c_6 & c_5 & c_5 d_6 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Przykład 4: robot cylindryczny z kiścią sferyczną

- 6 stopni swobody: należy przypisać siedem układów współrzędnych
  - Ale już to zrobiliśmy w poprzednich dwóch przykładach, więc można od razu wypełnić tabelę parametrów DH parameters:

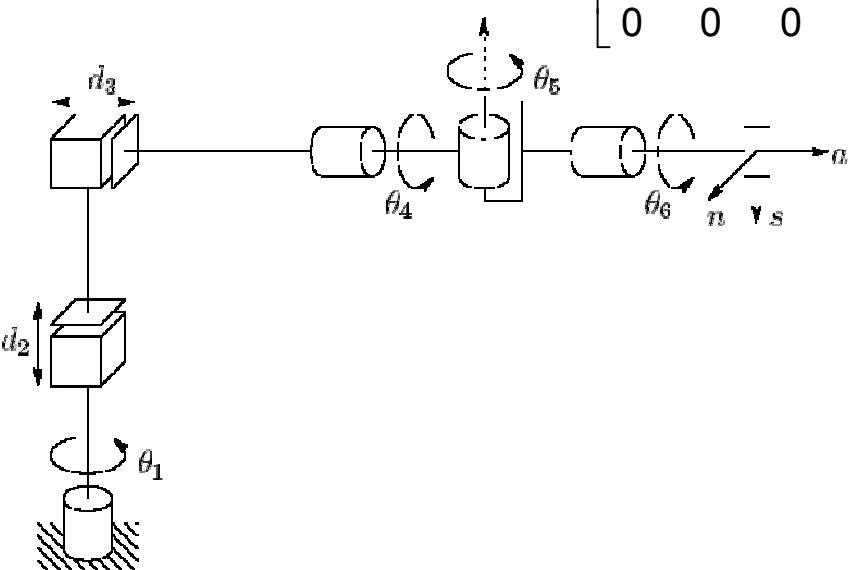

człon	a_i	α_i	d_i	θ_i
1	0	0	d_1	θ_1
2	0	-90	d_2	0
3	0	0	d_3	0
4	0	-90	0	θ_4
5	0	90	0	θ_5
6	0	0	d_6	θ_6

Przykład 4: robot cylindryczny z kiścią sferyczną

- Zauważmy, że z_3 (oś przegubu 4) jest współliniowa z z_2 (oś przegubu 3), więc możemy dokonać następującego połączenia:

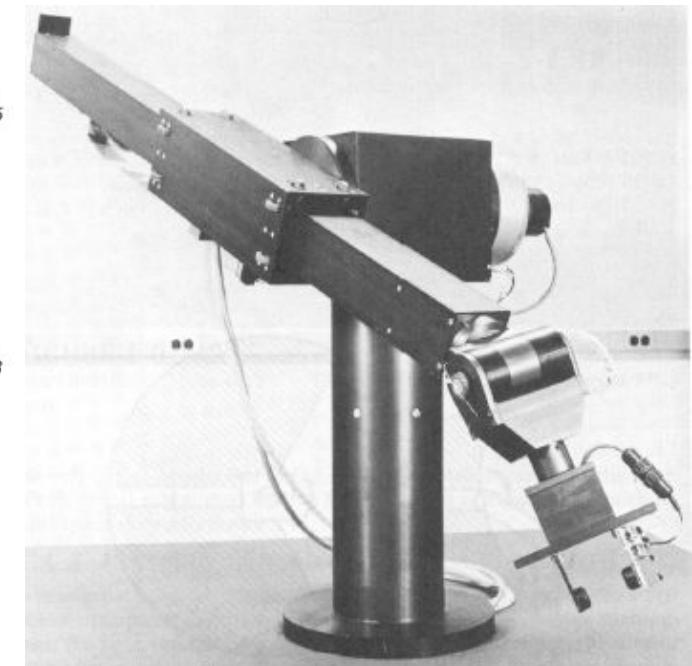
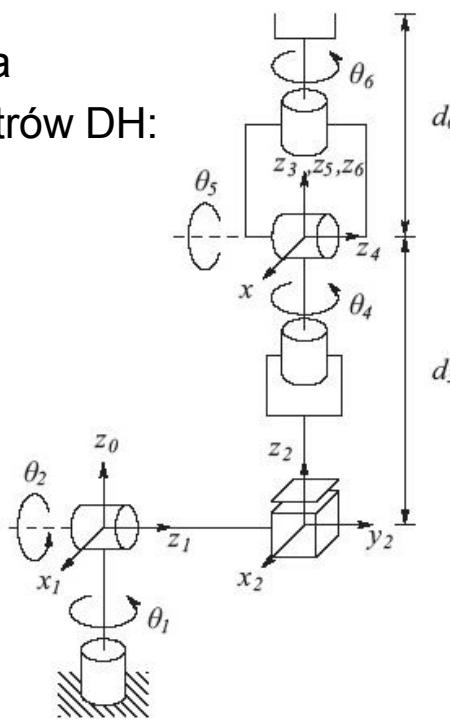
$$T_6^0 = T_3^0 T_6^3 = \begin{bmatrix} r_{11} & r_{12} & r_{13} & d_x \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} & d_y \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} & d_z \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \left\{ \begin{array}{l} r_{11} = c_1 c_4 c_5 c_6 - c_1 s_4 s_6 + s_1 s_5 c_6 \\ r_{21} = s_1 c_4 c_5 c_6 - s_1 s_4 s_6 - c_1 s_5 c_6 \\ r_{31} = -s_4 c_5 c_6 - c_4 s_6 \\ r_{12} = -c_1 c_4 c_5 s_6 - c_1 s_4 c_6 - s_1 s_5 c_6 \\ r_{22} = -s_1 c_4 c_5 s_6 - s_1 s_4 s_6 + c_1 s_5 c_6 \\ r_{32} = s_4 c_5 c_6 - c_4 c_6 \\ r_{13} = c_1 c_4 s_5 - s_1 c_5 \\ r_{23} = s_1 c_4 s_5 + c_1 c_5 \\ r_{33} = -s_4 s_5 \\ d_x = c_1 c_4 s_5 d_6 - s_1 c_5 d_6 - s_1 d_3 \\ d_y = s_1 c_4 s_5 d_6 + c_1 c_5 d_6 + c_1 d_3 \\ d_z = -s_4 s_5 d_6 + d_1 + d_2 \end{array} \right.$$

Przykład 5: manipulator stanfordzki

- 6 stopni swobody: należy przypisać siedem układów współrzędnych:
  1. Wybierz oś z_0 (oś obrotu przegubów 1, układ bazowy)
  2. Wybierz osie z_1-z_5 (osie obrotu/przesunięcia dla przegubów 2-6)
  3. Wybierz osie x_i
  4. Wybierz układ narzędzi
  5. Wypełnij tabelę parametrów DH:

człon	a_i	α_i	d_i	θ_i
1	0	-90	0	θ_1
2	0	90	d_2	θ_2
3	0	0	d_3	0
4	0	-90	0	θ_4
5	0	90	0	θ_5
6	0	0	d_6	θ_6

Przykład 5: manipulator stanfordzki

- Teraz określ poszczególne przekształcenia jednorodne:

$$A_1 = \begin{bmatrix} c_1 & 0 & -s_1 & 0 \\ s_1 & 0 & c_1 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_2 = \begin{bmatrix} c_2 & 0 & s_2 & 0 \\ s_2 & 0 & -c_2 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & d_2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_3 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$
$$A_4 = \begin{bmatrix} c_4 & 0 & -s_4 & 0 \\ s_4 & 0 & c_4 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_5 = \begin{bmatrix} c_5 & 0 & s_5 & 0 \\ s_5 & 0 & -c_5 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_6 = \begin{bmatrix} c_6 & -s_6 & 0 & 0 \\ s_6 & c_6 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_6 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Przykład 5: manipulator stanfordzki

- W końcu, złoż wszystkie przekształcenia w celu uzyskania pełnego opisu kinematyki prostej:

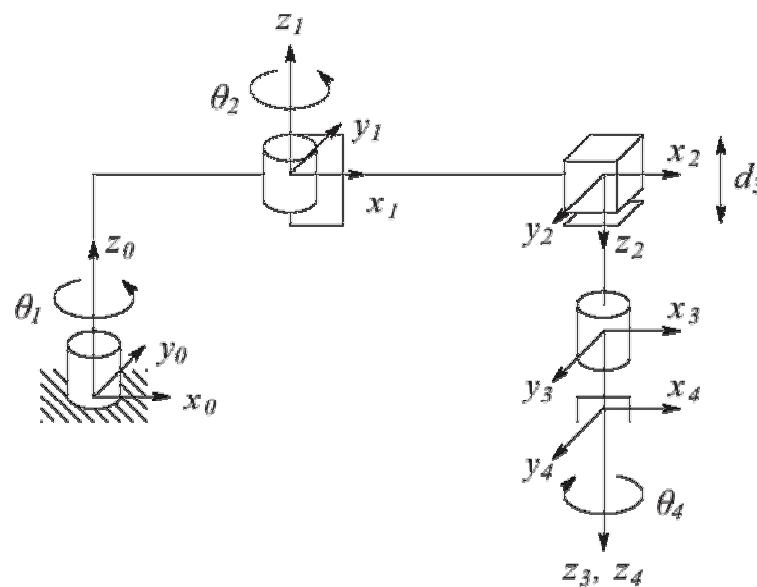
$$T_6^0 = A_1 \cdots A_6 = \begin{bmatrix} r_{11} & r_{12} & r_{13} & d_x \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} & d_y \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} & d_z \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \left\{ \begin{array}{l} r_{11} = c_1[c_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - s_2s_5c_6] - d_2(s_4c_5c_6 + c_4s_6) \\ r_{21} = s_1[c_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - s_2s_5c_6] + c_1(s_4c_5c_6 + c_4s_6) \\ r_{31} = -s_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - c_2s_5c_6 \\ r_{12} = c_1[-c_2(c_4c_5s_6 + s_4c_6) + s_2s_5s_6] - s_1(-s_4c_5s_6 + c_4c_6) \\ r_{22} = -s_1[-c_2(c_4c_5s_6 - s_4c_6) - s_2s_5s_6] + c_1(-s_4c_5s_6 + c_4s_6) \\ r_{32} = s_2(c_4c_5s_6 + s_4c_6) + c_2s_5s_6 \\ r_{13} = c_1(c_2c_4s_5 + s_2c_5) - s_1s_4s_5 \\ r_{23} = s_1(c_2c_4s_5 + s_2c_5) + c_1s_4s_5 \\ r_{33} = -s_2c_4s_5 + c_2c_5 \\ d_x = c_1s_2d_3 - s_1d_2 + d_6(c_1c_2c_4s_5 + c_1c_5s_2 - s_1s_4s_5) \\ d_y = s_1s_2d_3 + c_1d_2 + d_6(c_1s_4s_5 + c_2c_4s_1s_5 + c_5s_1s_2) \\ d_z = c_2d_3 + d_6(c_2c_5 - c_4s_2s_5) \end{array} \right.$$

Przykład 6: manipulator SCARA

- 4 stopnie swobody: należy przypisać pięć układów współrzędnych:
  1. Wybierz osz z_0 (osię obrotu przegubu 1, układ bazowy)
  2. Wybierz osie z_1-z_3 (osie obrotu/przesunięcia przegubów 2-4)
  3. Wybierz osie x_i
  4. Wybierz układ końcówki roboczej
  5. Wypełnij tabelę parametrów DH:

człon	a_i	α_i	d_i	θ_i
1	a_1	0	0	θ_1
2	a_2	180	0	θ_2
3	0	0	d_3	0
4	0	0	d_4	θ_4

Przykład 6: manipulator SCARA

- Teraz określmy poszczególne przekształcenia jednorodne:

$$A_1 = \begin{bmatrix} c_1 & -s_1 & 0 & a_1 c_1 \\ s_1 & c_1 & 0 & a_1 s_1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_2 = \begin{bmatrix} c_2 & s_2 & 0 & a_2 c_2 \\ s_2 & -c_2 & 0 & a_2 s_2 \\ 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_3 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}, A_4 = \begin{bmatrix} c_4 & -s_4 & 0 & 0 \\ s_4 & c_4 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_4 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$T_4^0 = A_1 \cdots A_4 = \begin{bmatrix} c_{12}c_4 + s_{12}s_4 & -c_{12}s_4 + s_{12}c_4 & 0 & a_1 c_1 + a_2 c_{12} \\ s_{12}c_4 - c_{12}s_4 & -s_{12}s_4 - c_{12}c_4 & 0 & a_1 s_1 + a_2 s_{12} \\ 0 & 0 & -1 & -d_3 - d_4 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Kinematyka odwrotna

- Znaleźć wartości zmiennych przegubowych, które doprowadzą układ narzędzi do zadanej pozycji i orientacji (w przestrzeni roboczej)

- Mając dane H :

$$H = \begin{bmatrix} R & o \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \in SE(3)$$

- znaleźć *wszystkie* rozwiązania równania

$$T_n^0(q_1, \dots, q_n) = H$$

- Zauważając, że

$$T_n^0(q_1, \dots, q_n) = A_1(q_1) \cdots A_n(q_n)$$

- daje to 12 (nietrywialnych) równań o n niewiadomych.

Przykład: manipulator stanfordzki

- Dla zadanego H :

$$H = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & -0.154 \\ 0 & 0 & 1 & 0.763 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

- znaleźć $\theta_1, \theta_2, d_3, \theta_4, \theta_5, \theta_6$:

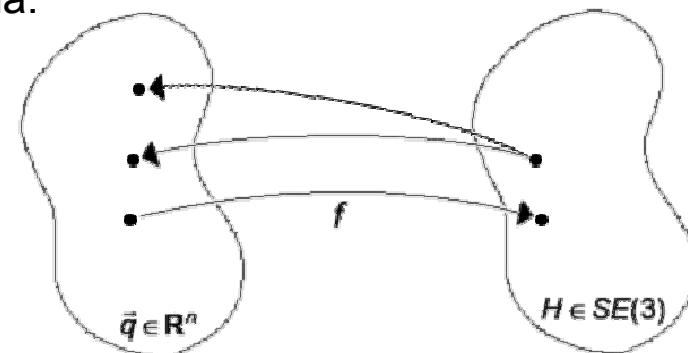
$$\begin{aligned} c_1[c_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - s_2s_5c_6] - d_2(s_4c_5c_6 + c_4s_6) &= 0 \\ s_1[c_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - s_2s_5c_6] + c_1(s_4c_5c_6 + c_4s_6) &= 0 \\ -s_2(c_4c_5c_6 - s_4s_6) - c_2s_5c_6 &= 1 \\ c_1[-c_2(c_4c_5s_6 + s_4c_6) + s_2s_5s_6] - s_1(-s_4c_5s_6 + c_4c_6) &= 1 \\ -s_1[-c_2(c_4c_5s_6 - s_4c_6) - s_2s_5s_6] + c_1(-s_4c_5s_6 + c_4s_6) &= 0 \\ s_2(c_4c_5s_6 + s_4c_6) + c_2s_5s_6 &= 0 \\ c_1(c_2c_4s_5 + s_2c_5) - s_1s_4s_5 &= 0 \\ s_1(c_2c_4s_5 + s_2c_5) + c_1s_4s_5 &= 1 \\ -s_2c_4s_5 + c_2c_5 &= 0 \\ c_1s_2d_3 - s_1d_2 + d_6(c_1c_2c_4s_5 + c_1c_5s_2 - s_1s_4s_5) &= -0.154 \\ s_1s_2d_3 + c_1d_2 + d_6(c_1s_4s_5 + c_2c_4s_1s_5 + c_5s_1s_2) &= 0.763 \\ c_2d_3 + d_6(c_2c_5 - c_4s_2s_5) &= 0 \end{aligned}$$

- Jedno z rozwiązań: $\theta_1 = \pi/2, \theta_2 = \pi/2, d_3 = 0.5, \theta_4 = \pi/2, \theta_5 = 0, \theta_6 = \pi/2$

Kinematyka odwrotna

- Poprzedni przykład pokazuje jak trudno byłoby otrzymać rozwiązanie analityczne 12 równań.
- Zamiast tego, rozwija się systematyczne metody oparte o konfigurację manipulatorów.
- Dla kinematyki prostej zawsze istnieje jednoznaczne rozwiązanie
  - Potencjalnie skomplikowane funkcje nieliniowe
- Kinematyka odwrotna może, ale nie musi, posiadać rozwiązanie
  - Rozwiązania mogą, ale nie muszą, być jednoznaczne.
  - Rozwiązania mogą naruszać ograniczenia.
- Rozwiązania analityczne są idealne!

Ogólny zarys: odsprzężenie kinematyczne

- Stosuje się do układów posiadających ramię z kiścią
  - takich, że osie przegubów kiści przecinają się w jednym punkcie.
- Dla takich układów, można problem kinematyki odwrotnej można rozdzielić na dwa prostsze zadania:
  1. Kinematyka odwrotna pozycji: pozycja środka kiści
  2. Kinematyka odwrotna orientacji: orientacja kiści
- Najpierw, założymy 6 stopni swobody i że 3 ostatnie osie przecinają się w punkcie o_c

$$R_6^0(q_1, \dots, q_6) = R$$

$$o_6^0(q_1, \dots, q_6) = o$$

- Użyjmy pozycji środka kiści do określenia pierwszych trzech kątów przegubów...

Ogólny zarys: odsprzężenie kinematyczne

- Początek o_6 układu narzędzia jest przesunięty o odległość d_6 wzdłuż osi z_5 (bo z_5 i z_6 są współliniowe)
  - W ten sposób, 3. kolumna R jest kierunkiem z_6 (wzgl. układu bazowego) i możemy zapisać:

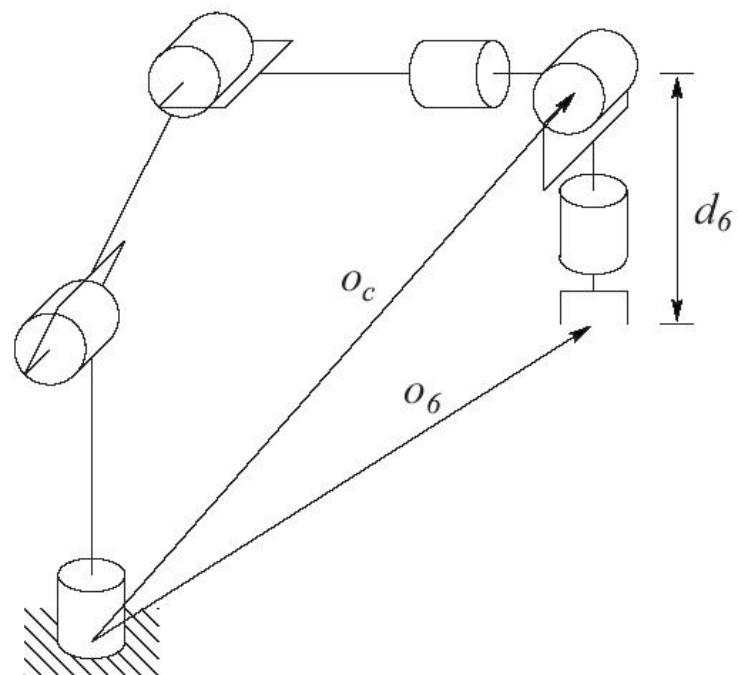
$$o = o_6^0 = o_c^0 + d_6 R \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

- Przekształcając:

$$o_c^0 = o - d_6 R \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

- Kładąc $o = [o_x \ o_y \ o_z]^T$, $o_c^0 = [x_c \ y_c \ z_c]^T$

$$\begin{bmatrix} x_c \\ y_c \\ z_c \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} o_x - d_6 r_{13} \\ o_y - d_6 r_{23} \\ o_z - d_6 r_{33} \end{bmatrix}$$

Ogólny zarys: odsprzężenie kinematyczne

- Ponieważ wektor $[x_c \ y_c \ z_c]^T$ jest określony pierwszymi trzema kątami, wyrażenie na kinematykę prostą pozwala znaleźć pierwsze trzy kąty przegubowe niezależnie od wartości ostatnich trzech kątów.

- W ten sposób mamy teraz R_3^0

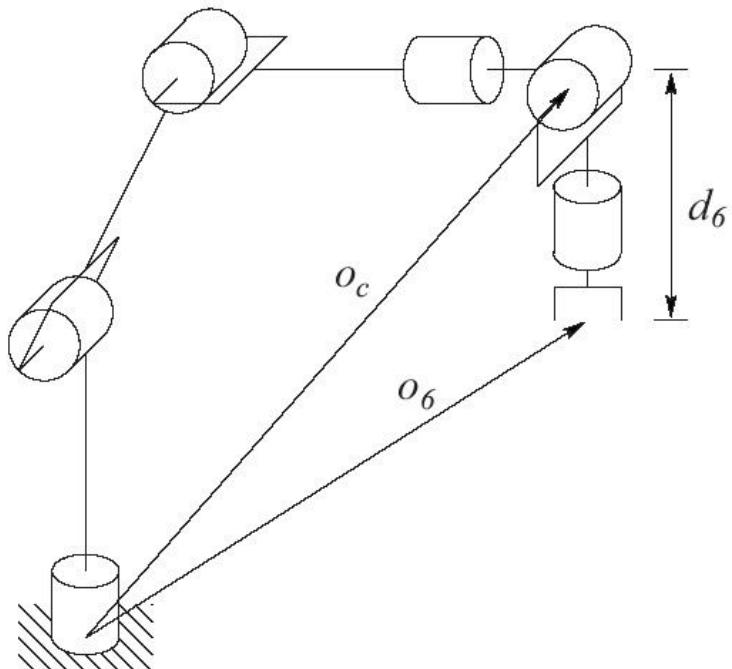
- Zauważmy, że

$$R = R_3^0 R_6^3$$

- Aby wyznaczyć ostatnie trzy kąty, mamy

$$R_6^3 = (R_3^0)^{-1} R = (R_3^0)^T R$$

- Ponieważ trzy ostatnie przeguby odpowiadają kiści sferycznej, do rozwiązania możemy użyć zestawu kątów Eulera.

Kinematyka odwrotna pozycji

- Zauważmy, że teraz mamy $[x_c \ y_c \ z_c]^T$ i potrzebujemy wartości q_1, q_2, q_3
  - Znajdź q_i rzutując na płaszczyznę x_{i-1}, y_{i-1} i rozwiązuje problem trygonometryczny.
  - Dwa przykłady: manipulatory stawowe (RRR) i sferyczne (RRP)
  - Przykładowo, dla manipulatora z łokciem, aby znaleźć θ_1 , zrzutuj ramię na płaszczyznę x_0, y_0

Podstawa: dwuargumentowy arcus tangens

- Używamy atan2($\cdot$) zamiast atan($\cdot$) aby uwzględnić pełny zakres rozwiązań kątowych
  - Nazywany również „czteroćwiartkowym” arcusem tangensem

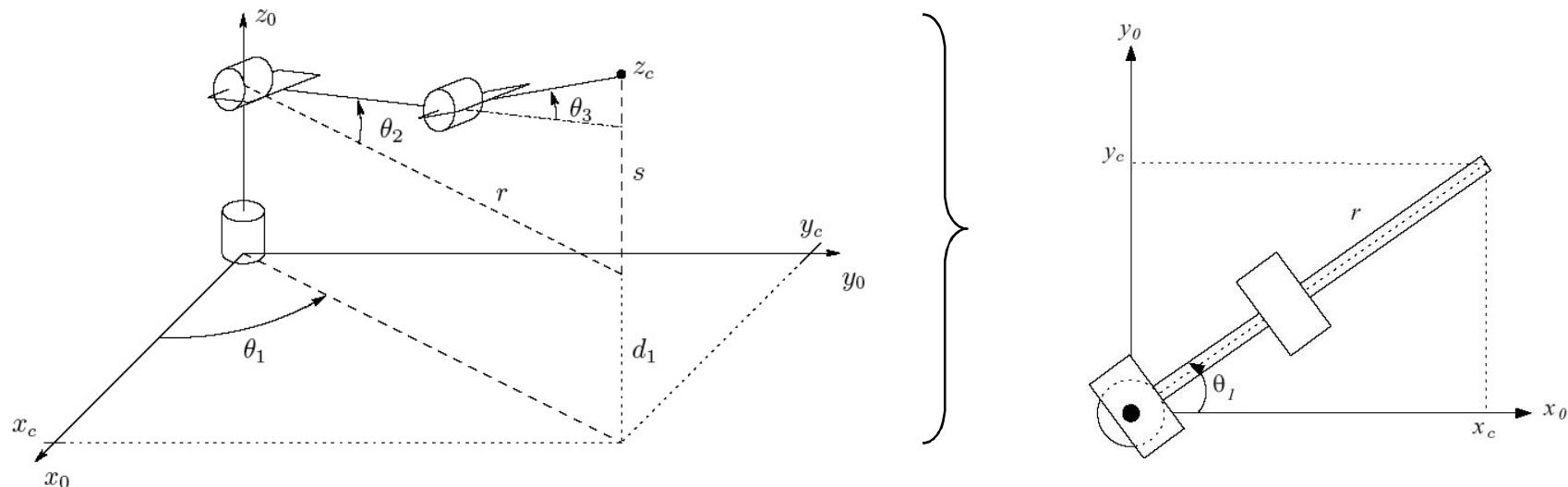
$$\text{atan2}(y, x) = \begin{cases} -\text{atan2}(-y, x) & y < 0 \\ \pi - \text{atan}\left(-\frac{y}{x}\right) & y \geq 0, x < 0 \\ \text{atan}\left(\frac{y}{x}\right) & y \geq 0, x \geq 0 \\ \frac{\pi}{2} & y > 0, x = 0 \\ \text{undefined} & y = 0, x = 0 \end{cases}$$

Przykład: manipulator RRR

1. Aby określić θ_1 , rzutujemy ramię na płaszczyznę x_0, y_0

$$\theta_1 = \text{atan2}(x_c, y_c)$$

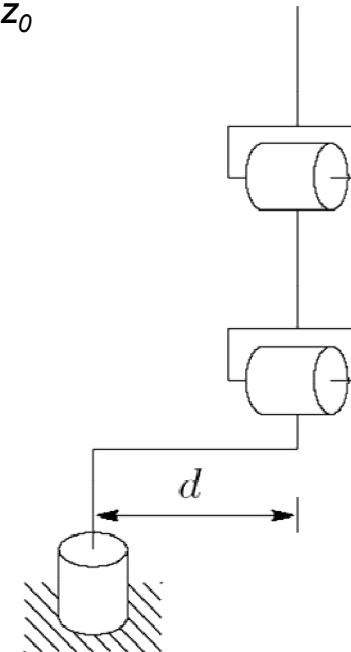
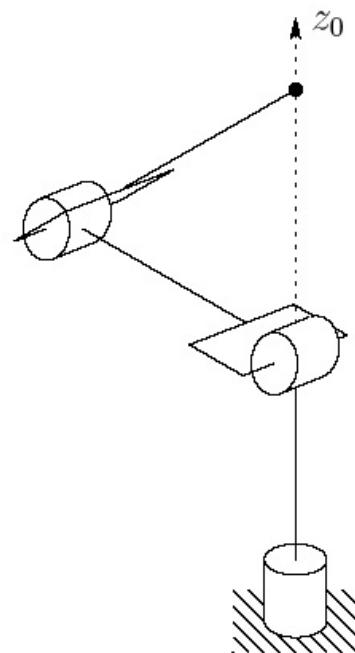

- Możemy również wziąć: $\theta_1 = \pi + \text{atan2}(x_c, y_c)$
  - Oczywiście, zmieni to rozwiązania dla θ_2 oraz θ_3

Zastrzeżenia: konfiguracje osobliwe, przesunięcia

- Jeśli $x_c=y_c=0$, θ_1 jest niezdefiniowany
  - tzn. dowolna wartość θ_1 zadziała
- Jeśli bark jest przesunięty, mamy dwa rozwiązania dla θ_1 : konfiguracje *lewego i prawego ramienia*
  - Jednak środek kiści nie może leżeć na osi z_0

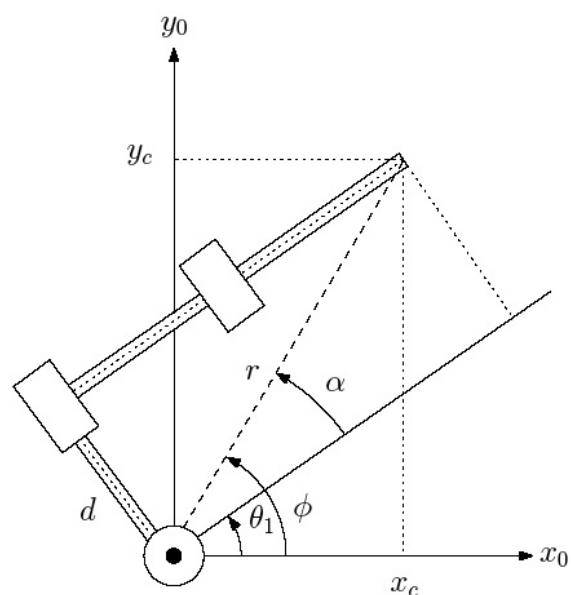
Rozwiązań dla lewego i prawego ramienia

- Lewe ramię:

$$\theta_1 = \phi - \alpha$$

$$\phi = \text{atan2}(x_c, y_c)$$

$$\alpha = \text{atan2}\left(\sqrt{x_c^2 + y_c^2 - d^2}, d\right)$$

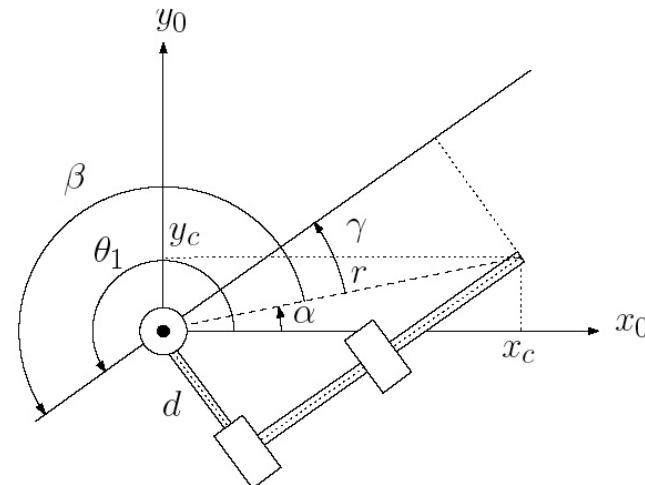

- Prawe ramię:

$$\theta_1 = \alpha + \beta$$

$$\alpha = \text{atan2}(x_c, y_c)$$

$$\begin{aligned} \beta &= \pi + \text{atan2}\left(\sqrt{x_c^2 + y_c^2 - d^2}, d\right) \\ &= \text{atan2}\left(-\sqrt{x_c^2 + y_c^2 - d^2}, -d\right) \end{aligned}$$

Rozwiązań dla lewego i prawego ramienia

- W ogólności istnieją zatem dwa rozwiązania dla kąta θ_1 .
- Znajdywanie θ_2 oraz θ_3 odbywa się tak samo jak dla manipulatora planarnego rozważanego w drugim wykładzie:

$$\cos \theta_3 = \frac{r^2 + s^2 - a_2^2 - a_3^2}{2a_2a_3}$$

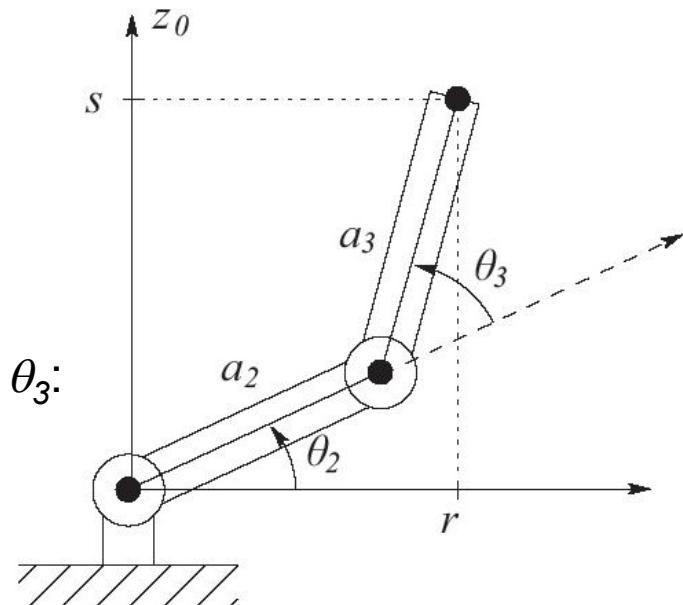
$$r^2 = x_c^2 + y_c^2 - d^2$$

$$s = z_c - d_1$$

$$\Rightarrow \cos \theta_3 = \frac{x_c^2 + y_c^2 - d^2 + (z_c - d_1)^2 - a_2^2 - a_3^2}{2a_2a_3} \equiv D$$

- Zatem możemy określić dwa rozwiązania dla θ_3 :

$$\theta_3 = \text{atan2}(D, \pm\sqrt{1 - D^2})$$

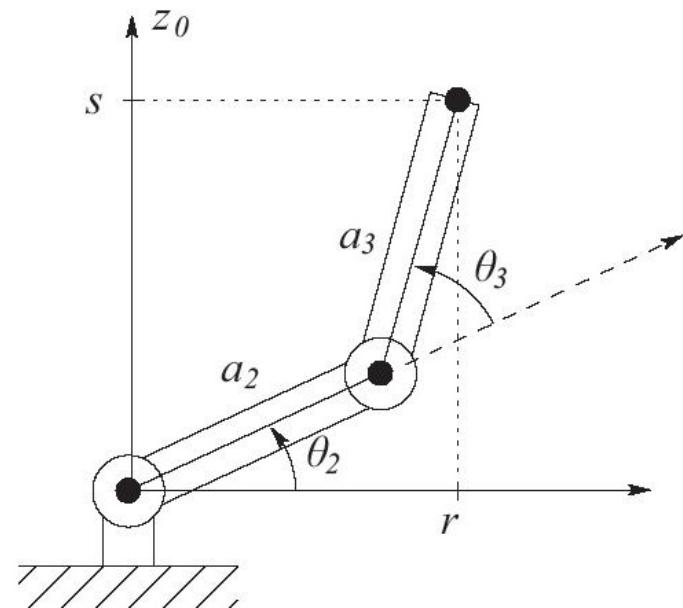

Rozwiązań dla lewego i prawego ramienia

- Dwa rozwiązania dla θ_3 odpowiadają pozycjom ramienia u dołu i u góry.
- Teraz znajdujemy θ_2 :

$$\begin{aligned}\theta_2 &= \text{atan2}(r, s) - \text{atan2}(a_2 + a_3 c_3, a_3 s_3) \\ &= \text{atan2}\left(\sqrt{x_c^2 + y_c^2 - d^2}, z_c - d_1\right) - \text{atan2}(a_2 + a_3 c_3, a_3 s_3)\end{aligned}$$

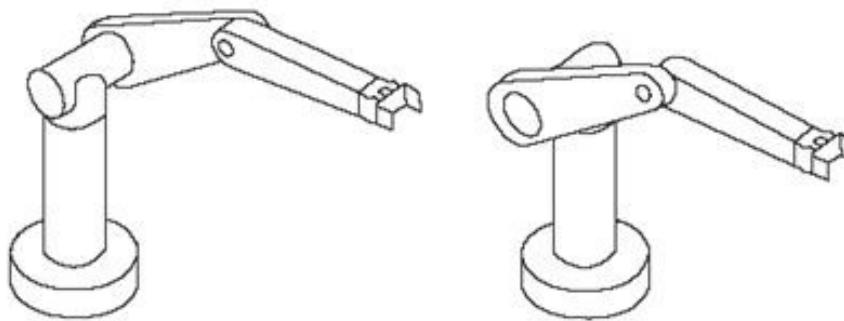
- W ten sposób istnieją dwa rozwiązania dla pary (θ_2, θ_3) .

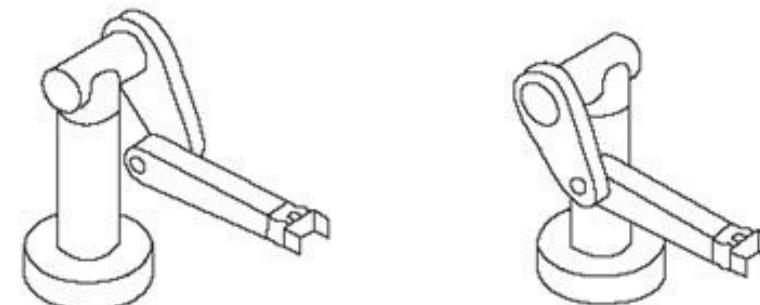
RRR: ogółem cztery rozwiązania

- W ogólności, dla manipulatora z łokciem będą istniały maksymalnie cztery rozwiązania problemu kinematyki odwrotnej pozycji.
  - Np. PUMA

ramię z lewej strony u góry

ramię z prawej strony u góry

ramię z lewej strony u dołu

ramię z prawej strony u dołu

Przykład: manipulator RRP

- Konfiguracja sferyczna
  - Znajdź θ_1 stosując tę samą metodę jak dla RRR

$$\theta_1 = \text{atan2}(x_c, y_c)$$

- Ponownie, jeżeli istnieje przesunięcie, będą
Rozwiązań dla lewego i prawego ramienia

- Znajdź θ_2 :

$$\theta_2 = \text{atan2}(s, r)$$

$$r^2 = x_c^2 + y_c^2$$

$$s = z_c - d_1$$

- Znajdź d_3 :

$$d_3 = \sqrt{r^2 + s^2}$$

$$= \sqrt{x_c^2 + y_c^2 + (z_c - d_1)^2}$$

